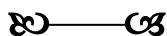

**ความรู้ความเข้าใจและความสัมพันธ์ของห่วงโซ่อุปทาน
การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดภูเก็ต***
KNOWLEDGE UNDERSTANDING AND RELATIONSHIPS OF SUSTAINABLE
TOURISM SUPPLY CHAIN IN PHUKET

นัทนิชา โชติพิทยานนท์

Natnicha Chotpittayanon

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Suan Sunandha Rajabhat University

Corresponding Author Email: natnicha.ch@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของนักท่องเที่ยวต่างชาติในจังหวัดภูเก็ต 2) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของปัจจัยต้นน้ำ ปัจจัยกลางน้ำ และปัจจัยปลายน้ำของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดภูเก็ต และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และการถดถอยเชิงพหุของปัจจัยทางด้านต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำในห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดภูเก็ต ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จำนวน 400 ราย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พบว่านักท่องเที่ยวต่างชาติมีความรู้อยู่ในระดับมาก 2) ภาพรวมระดับความพึงพอใจของปัจจัยต้นน้ำอยู่ในระดับมาก ปัจจัยกลางน้ำอยู่ในระดับมากที่สุด และปัจจัยปลายน้ำอยู่ในระดับมาก และ 3) ค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต้นน้ำ กับปัจจัยปลายน้ำ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy}=0.565$) การวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกลางน้ำกับปัจจัยปลายน้ำ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy}=0.609$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

คำสำคัญ: ความรู้ความเข้าใจ; ห่วงโซ่อุปทาน; การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

*Received April 11, 2022; Revised May 17, 2022; Accepted May 27, 2022

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To study the level of knowledge and understanding of sustainable tourism among foreign tourists in Phuket, 2. To study the level of upstream factor, midstream factor and the downstream factor of sustainable tourism in Phuket and 3. To study the relationship of sustainable tourism supply chains in Phuket, conducted by the quantitative research survey method. The sample size of this study was 400 persons Data were also analyzed by Pearson's correlation coefficient and multiple regression analysis.

The results of the research were as follows: 1. The knowledge and understanding of sustainable tourism were found that tourists' knowledge was at the level of 92.25. 2. Upstream factor and downstream factor were found that the overall level was high, midstream factor was found that the overall level was highest and 3. The relationship between upstream factor with downstream factor were at the high level of positively correlation. Analysis of the relationship between midstream and downstream factor were at the high level of positively correlation with statistical significance. The upstream factor had positive direct influence on the midstream factor at 0.66 and the midstream had a positive direct influence on the downstream factor at 0.85, which was statistically significant level at 0.01.

Keywords: Knowledge Understanding; Supply Chain; Sustainable Tourism

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เพราะนอกจากจะสร้างรายได้โดยมีมูลค่าเป็นอันดับหนึ่งของการค้าบริการรวมของประเทศแล้ว ยังเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดธุรกิจต่อเนื่อง อาทิ โรงแรมและที่พัก ภัตตาคารร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึกสินค้าพื้นเมือง และระบบขนส่ง ซึ่งก่อให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน และการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น รวมทั้งสามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศในรูปแบบเงินตราต่างประเทศปีละหลายแสนล้านบาท และนอกจากนั้นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอุตสาหกรรมและผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศก่อนสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ตัวเลขคาดการณ์ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศไทย (Gross Domestic Product: GDP) ในปี 2564 ลดจาก

ร้อยละ 2.2 เหลือร้อยละ 1 และคาดการณ์ว่าในปี 2565 จะเติบโตที่ร้อยละ 3.6 เศรษฐกิจไทยอาจต้องใช้เวลาราว 3 ปี ในการฟื้นตัว เนื่องจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนหลักของเศรษฐกิจไทย มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 21 – 22 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศรวม และจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการฟื้นฟูที่ยาวนาน (ณัฐฤทธิ นิธิประภา, 2564) ภาครัฐได้ให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจังเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว และคาดว่าจะการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศอาจจะกลับมาอยู่ในระดับก่อนเกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 คือตั้งแต่ปี 2566 เป็นต้นไป

จังหวัดภูเก็ต ตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลอันดามัน มีศักยภาพโดดเด่นในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลระดับนานาชาติ เป็นเมืองที่มีวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมที่มีความโดดเด่นเป็นของตนเอง ในขณะเดียวกันยังรักษาไว้ซึ่งศิลปะและวัฒนธรรมเป็นของตนเองได้อย่างเด่นชัด โดยเฉพาะสถาปัตยกรรมชิโน-โปรตุกีส อีกทั้งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาใน 4 ด้านหลัก หรือ 4 M ได้แก่ (1) ศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางน้ำและเรือสำราญ (Marina Hub) (2) ศูนย์กลางของการบริการทางการแพทย์ของอันดามัน (Medical Hub) (3) เมืองที่มีความพร้อมและศักยภาพในการเป็นจุดหมายปลายทางเพื่อรองรับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ (Mice City) และ (4) ศูนย์กลางของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Manpower Development) (สำนักงานจังหวัดภูเก็ต, 2559)

การพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ จำเป็นต้องมีการจัดการห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อันได้แก่ ได้แก่ แหล่งทรัพยากร คุณลักษณะขององค์กร การไหลของข้อมูล วัฒนธรรมองค์กร การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประสบการณ์ในการทำงานของผู้ให้บริการ ซึ่งเป็นปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (ผู้ให้บริการ) ปัจจัยกลางน้ำ (การให้บริการ) เพื่อให้เกิดการประสานงานกันระหว่างกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ ด้านที่พัก การคมนาคมขนส่ง สถานที่ท่องเที่ยว อาหาร สินค้าท้องถิ่น และวิถีชีวิตชุมชน จนเกิดเป็นความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ และการกลับมาเที่ยวอีกในอนาคต เกิดการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง และเป็นแนวทางในการส่งเสริมการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งเป็นปัจจัยปลายน้ำของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในจังหวัดภูเก็ต
2. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยต้นน้ำ ปัจจัยกลางน้ำ และปัจจัยปลายน้ำของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดภูเก็ต

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และการถดถอยเชิงพหุของปัจจัยทางด้านต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำในห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในจังหวัดภูเก็ต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจและความสัมพันธ์ของห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดภูเก็ต เพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่ผลการวิจัยจะสามารถก่อประโยชน์ได้ตามที่ประสงค์อย่างแท้จริง จึงออกแบบการวิจัยนี้ให้เป็นการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งข้อมูลในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เป็นการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อปัจจัยทางด้านต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำในห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในจังหวัดภูเก็ต โดยศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการ และการให้บริการในระบบห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวข้างต้น ดังนี้ 1. ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (ด้านผู้ให้บริการ) ได้แก่ (1) แหล่งทรัพยากร (2) คุณลักษณะขององค์กร (3) การไหลของข้อมูล (4) วัฒนธรรมองค์กร (5) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ (6) ประสิทธิภาพในการทำงาน 2. ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (ด้านการให้บริการ) ได้แก่ (1) ที่พัก (2) การคมนาคมขนส่ง (3) สถานที่ท่องเที่ยว (4) อาหาร (5) สินค้าท้องถิ่น และ (6) วิถีชีวิตชุมชน และ 3. ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ (ด้านผู้ใช้บริการ) ได้แก่ (1) ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ (2) การกลับมาเที่ยวอีกในอนาคต และ (3) เกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้รูปแบบการวิจัยเป็นแบบวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) การเก็บข้อมูลแบบสอบถาม มีการกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่าง และใช้แบบสอบถามในการทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต โดยใช้กรณีศึกษาจากสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในจังหวัดภูเก็ต ได้แก่ หาดป่าตอง หาดกมลา หาดกะรน หาดกะทู้ หาดราไวย์ แหลมพันวา และแหลมพรหมเทพ เพื่อทำการวิเคราะห์และสรุปผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวพักผ่อนในจังหวัดภูเก็ต จัดเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก จำนวน 9,488,956 คน ผู้วิจัยจึงใช้การคำนวณหาขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จำนวน 400 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) และใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยให้นักท่องเที่ยวมี

โอกาสถูกเลือกเป็นตัวอย่างเท่า ๆ กัน และใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับวิเคราะห์แบบสอบถาม เพื่อสำรวจความพึงพอใจและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตอย่างยั่งยืน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสร้างจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสำรวจความคิดเห็นและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการและการอำนวยความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยว ในจังหวัดภูเก็ต ใช้มาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับตามตัวแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) (Likert, 1932) การแปลความหมายระดับการรับรู้โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1981) และการแปรผลให้คะแนนจากแบบสอบถามระดับความคิดเห็น จัดระดับตั้งแต่มากที่สุดจนถึงน้อยที่สุดโดยใช้คะแนนเฉลี่ย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดภูเก็ต ระหว่างปัจจัยทางด้านต้นน้ำ ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ และปัจจัยทางด้านปลายน้ำที่ส่งผลต่อท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ใช้เกณฑ์เทียบระดับความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (สากล จริยวิทยานนท์, 2542) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.90

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ตามลักษณะข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ และสถิติที่ใช้ในการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย สรุปได้ดังต่อไปนี้ การวิเคราะห์ปัจจัยทางด้านบุคคล และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน สถิติที่ใช้คือ การหาค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

การวิเคราะห์เพื่อทดสอบหาระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยทางด้านต้นน้ำ และ ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ต่อตัวแปรปัจจัยทางด้านปลายน้ำ โดยใช้สถิติหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อพิจารณาค่าที่ได้จากการคำนวณ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) โดยที่ค่า r อยู่ระหว่าง -1.00 กับ 1 (Cohen, 1988)

การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple regressions) เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ เพื่อทดสอบหาขนาดของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด ซึ่งความสัมพันธ์ที่วิเคราะห์ได้นี้จะนำมาสร้างสมการพยากรณ์ โดยการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta) ซึ่งเป็นค่าที่แสดงถึงอัตราการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม (กัลยา วาณิชยปัญญา, 2544)

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจและความสัมพันธ์ของห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดภูเก็ตสรุปผลได้ ดังนี้

1. ลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31-40 ปี สัญชาติจีน เดินทางมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจที่จังหวัดภูเก็ตเป็นครั้งแรก เดินทางมากับครอบครัว โดยบริษัทนำเที่ยว

2. ผลการวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน พบว่านักท่องเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและรับผลประโยชน์เกิดขึ้นกับทุกฝ่าย การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศ การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีความพร้อมทั้งด้านคุณภาพการแข่งขันและให้เกิดการสร้างรายได้และกระจายรายได้ควบคู่กับการพัฒนาที่ยั่งยืน การวางรากฐานการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวช่วยสร้างคุณภาพและความยั่งยืน การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนให้ผลตอบแทนแก่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในระยะยาว และการประสานความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการประชาชนในท้องถิ่น องค์กร สถาบันที่เกี่ยวข้อง จะช่วยลดข้อขัดแย้งและเกิดการแก้ปัญหาร่วมกัน

ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของปัจจัยต้นน้ำ (ผู้ให้บริการ) ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$, $S.D.=0.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.48$, $S.D.=0.39$) รองลงมา 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ($\bar{X}=4.05$, $S.D.=0.43$) ด้านประสบการณ์ในการทำงาน ($\bar{X}=4.04$, $S.D.=0.37$) ด้านการไหลของข้อมูล ($\bar{X}=4.01$, $S.D.=0.40$) ด้านคุณลักษณะขององค์กร ($\bar{X}=3.99$, $S.D.=0.41$) และด้านแหล่งทรัพยากร ($\bar{X}=3.97$, $S.D.=0.38$) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของปัจจัยต้นน้ำ (ผู้ให้บริการ)

ข้อ	ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (ด้านผู้ให้บริการ)	Mean	S.D.	ระดับ
1	ด้านแหล่งทรัพยากร	3.97	0.38	มาก
2	ด้านคุณลักษณะขององค์กร	3.99	0.41	มาก
3	ด้านการไหลของข้อมูล	4.01	0.40	มาก
4	ด้านวัฒนธรรมองค์กร	4.05	0.43	มาก
5	ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.48	0.39	มากที่สุด
6	ด้านประสบการณ์ในการทำงาน	4.04	0.37	มาก
รวม		4.09	0.39	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยกลางน้ำ (การให้บริการ) ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด (4.24, 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสถานที่ท่องเที่ยว (4.32, 0.31) ด้านการคมนาคมขนส่ง (4.29, 0.33) ด้านที่พัก (4.26, 0.60) ด้านอาหาร (4.26, 0.35) ด้านที่อยู่ในระดับมาก มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านวิถีชีวิตชุมชน (4.19, 0.35) และด้านสินค้าท้องถิ่น (4.12, 0.35) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของปัจจัยกลางน้ำ (การให้บริการ)

ข้อ	ปัจจัยกลางน้ำ (การให้บริการ)	Mean	S.D.	ระดับ
1	ด้านที่พัก	4.26	0.60	มากที่สุด
2	ด้านการคมนาคมขนส่ง	4.29	0.33	มากที่สุด
3	ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	4.32	0.31	มากที่สุด
4	ด้านอาหาร	4.26	0.35	มากที่สุด
5	ด้านสินค้าท้องถิ่น	4.12	0.35	มาก
6	ด้านวิถีชีวิตชุมชน	4.19	0.35	มาก
รวม		4.24	0.38	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยปลายน้ำ (ผู้รับบริการ) ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก (4.19, 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด พบว่า ปัจจัยปลายน้ำทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการกลับมาอีกในอนาคต (4.20, 0.36) ด้านการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (4.20, 0.35) และด้านระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (4.17, 0.38) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของปัจจัยปลายน้ำ (การรับบริการ)

ข้อ	ปัจจัยปลายน้ำ (การรับบริการ)	Mean	S.D.	ระดับ
1	ด้านระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	4.17	0.38	มาก
2	ด้านการกลับมาอีกในอนาคต	4.20	0.36	มาก
3	ด้านการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน	4.20	0.35	มาก
รวม		4.19	0.36	มาก

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรปัจจัยต้นน้ำ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับตัวแปรปัจจัยปลายน้ำ ($r_{xy}=0.565$) และตัวแปรปัจจัยกลางน้ำ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับตัวแปรปัจจัยปลายน้ำ ($r_{xy}=0.609$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.01

2. การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ พบว่า ปัจจัยต้นน้ำ ได้แก่ แหล่งทรัพยากร คุณลักษณะขององค์กร การไหลของข้อมูล การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ ประสิทธิภาพในการทำงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยปลายน้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกต

ปัจจัย ปลาย น้ำ	ปัจจัยต้นน้ำ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients Beta	t	Sig.
		B	Std. Error			
	แหล่งข้อมูล	.109	.040	.144	2.747	.006
	คุณลักษณะขององค์กร	0.54	.042	.077	1.279	.202
	การไหลของข้อมูล	0.79	.041	.111	1.941	.053
	วัฒนธรรมองค์กร	.091	.039	.136	2.354	.019
	การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	0.38	.039	.051	.966	.335
	ประสิทธิภาพในการทำงาน	.173	.041	.225	4.249	.000

3. การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ พบว่า ปัจจัยกลางน้ำ ได้แก่ ที่พัก การคมนาคมขนส่ง สถานที่ท่องเที่ยว อาหาร สินค้าท้องถิ่น วิถีชีวิตชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวกและปัจจัยปลายน้ำ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยปลายน้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุระหว่างปัจจัยปลายน้ำกับปัจจัยกลางน้ำ

ปัจจัย ปลาย น้ำ	ปัจจัยกลางน้ำ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients Beta	t	Sig.
		B	Std. Error			
	ที่พัก	.077	.041	.089	1.866	.063
	การคมนาคม	.087	0.42	.102	2.065	.040
	สถานที่ท่องเที่ยว	.038	.046	.042	.831	.406
	อาหาร	.081	.038	.101	2.140	.033
	สินค้าท้องถิ่น	.221	.039	.269	5.674	.000
	วิถีชีวิตชุมชน	.211	.041	.262	5.149	.000

4. การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) ทำให้ได้ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

	RES	BUF	INF	ORC	SHI	EPP	AMD	TRP	PLA	FOO	PRO	CNW	SAT	RET	STN
RES	1														
BUF	0.564**	1													
INF	0.520**	0.604**	1												
ORC	0.406**	0.564**	0.531**	1											
SHI	0.321**	0.438**	0.468**	0.586**	1										
EPP	0.440**	0.534**	0.506**	0.491**	0.450**	1									
AMD	0.404**	0.412**	0.436**	0.505**	0.435**	0.517**	1								
TRP	0.236**	0.313**	0.340**	0.403**	0.284**	0.381**	0.498**	1							
PLA	0.233**	0.287**	0.346**	0.402**	0.273**	0.330**	0.452**	0.525**	1						
FOO	0.211**	0.297**	0.253**	0.285**	0.198**	0.244**	0.240**	0.349**	0.456**	1					
PRO	0.306**	0.383**	0.353**	0.432**	0.308**	0.265**	0.275**	0.313**	0.292**	0.376**	1				
CNW	0.351**	0.445**	0.361**	0.492**	0.366**	0.333**	0.389**	0.356**	0.400**	0.446**	0.543**	1			
SAT	0.388**	0.428**	0.427**	0.421**	0.344**	0.410**	0.307**	0.320**	0.293**	0.202**	0.534**	0.452**	1		
RET	0.331**	0.378**	0.354**	0.317**	0.280**	0.428**	0.267**	0.313**	0.320**	0.411**	0.368**	0.407**	0.387**	1	
STN	0.247**	0.224**	0.246**	0.276**	0.213**	0.268**	0.259**	0.252**	0.236**	0.312**	0.295**	0.398**	0.375**	0.458**	1
$\bar{X}$	3.97	4.00	4.10	4.06	4.05	4.04	4.26	4.29	4.33	4.27	4.12	4.20	4.18	4.20	4.21
SD	0.38	0.41	0.41	0.43	0.39	0.37	0.33	0.34	0.32	0.36	0.35	0.36	0.39	0.37	0.36

Bartlett's test of sphericity = 2341.543, df = 105, p = 0.000

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) = 0.911

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันและความสัมพันธ์ของตัวแปรมีทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นความสัมพันธ์กัน มีขนาดของความสัมพันธ์หรือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.198 - 0.604 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่ ส่วนใหญ่มีค่าไม่เกิน 0.80

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า การวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความรู้ในระดับ 92.25 และผลการตอบแบบทดสอบความรู้พบว่านักท่องเที่ยวมีความรู้การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เถกิงศักดิ์ ชัยชาญ (2559) ในรายงานการวิจัยการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า นักท่องเที่ยวใหญ่มีความเข้าใจถึงลักษณะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแต่ไม่ครบถ้วนโดยเข้าใจว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็น การท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบต่อการใช้ประโยชน์ในพื้นที่จากการท่องเที่ยวร่วมกัน

2. จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ศึกษาาระดับของปัจจัยต้นน้ำ ปัจจัยกลางน้ำ และปัจจัยปลายน้ำของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยต้นน้ำ (ผู้ให้บริการ) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยกลางน้ำ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และปัจจัยปลายน้ำ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิชาวรรณ ศิริเจริญ กันหา (2563) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาชุมชนบ้านห้วยหล้าเครือ อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด โดยทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน การบริหารจัดการและการกระจายรายได้ในชุมชน ด้วยการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวที่ช่วยสร้างจิตสำนึกที่ดี สร้างประสบการณ์ที่มีค่าให้นักท่องเที่ยว และสอดคล้องกับ สมชาย ชมภูน้อย (2560) ในการวิจัยแนวทางการเพิ่มมูลค่าท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ความร่วมมือของภาครัฐที่เข้ามาพัฒนาด้านการท่องเที่ยวชุมชน จะเกิดเป็นมูลค่าที่สร้างประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวต่อนักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่นจะสามารถเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืนนั้น ด้วยรูปแบบการบริหารจัดการผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวซึ่งเชื่อมโยงกันเป็นห่วงโซ่คุณค่าการท่องเที่ยว ถือเป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำเสนอสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

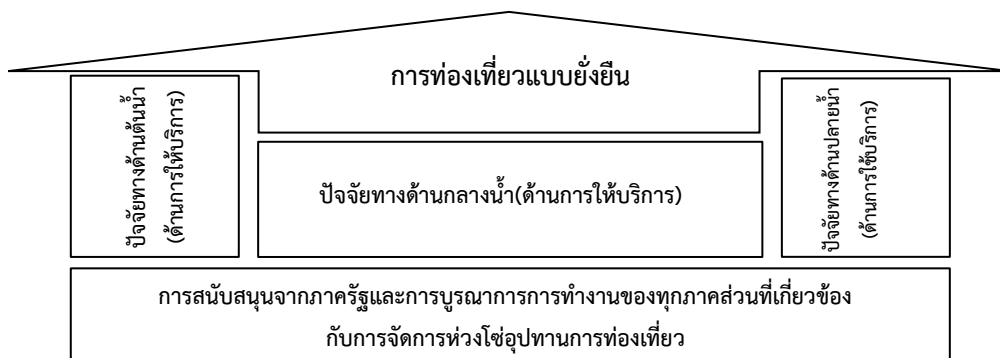
3. จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า ค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต้นน้ำ กับปัจจัยปลายน้ำ โดยใช้สถิติหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยภาพรวมพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .565$) การวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกลางน้ำ กับปัจจัยปลายน้ำ โดยภาพรวมพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .609$) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ พบว่า ปัจจัยต้นน้ำ และปัจจัยกลางน้ำ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยปลายน้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติยา เกิดผล และ ปรัชญ์ เศรษฐเสถียร (2560) ที่ทำการศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์โซ่อุปทานการท่องเที่ยว ในจังหวัดจันทบุรี ข้อมูลสารสนเทศในการเดินทาง ความสะอาดของที่พักรับ ข้อมูลสารสนเทศของสถานที่ท่องเที่ยว และความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว ตามลำดับ และจากการสร้างแบบจำลองเพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์ พบว่าประเด็นที่สำคัญในการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวจำเป็นต้องพัฒนาด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวความสามารถในการแข่งขัน และการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นการบูรณาการในการพัฒนาทั้งในด้านของภาครัฐหรือท้องถิ่น ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว และผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ให้มีประสิทธิภาพ จะส่งเสริมให้การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนีย์ สิริวิทยกุล (2560)

เรื่องการจัดการโซ่อุปทานสำหรับการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี พบว่าแนวทางที่สำคัญในการจัดการห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกายภาพ ควรจัดให้มีการคมนาคมที่สะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว 2) ด้านสารสนเทศ ควรจัดสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ให้มากขึ้น 3) ด้านการเงิน ควรนำระบบการชำระเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์มาให้บริการ และ 4) ด้านองค์ประกอบอื่นๆ ควรมีการจัดประชุมชุมชนเพื่อให้มีส่วนร่วมในแนวทางการจัดการโซ่อุปทานการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนเกิดสมดุลกันทั้งชุมชน

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของห่วงโซ่อุปทานเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดภูเก็ต สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้เรื่องการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต ทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวและการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

ตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทางของห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว ด้วยการบูรณาการกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือทางธุรกิจ ตั้งแต่ปัจจัยต้นน้ำ (Upstream factor) จนถึงกระบวนการในการให้บริการนักท่องเที่ยว การส่งมอบบริการ สู่กระบวนการปลายน้ำคือผู้รับบริการ (Downstream factor) ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะมีปฏิสัมพันธ์ในลักษณะของบูรณาการจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวรวมทั้งการสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต่อไป ตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมีประเด็นที่เสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวเดินทางมากับบริษัทนำเที่ยว ดังนั้นทางการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตควรเพื่อเติมของระบบขนส่งสาธารณะให้ชัดเจนมากขึ้นเพื่อเป็นการกระจายรายได้ให้กับชุมชนอีกด้วย
2. ด้านความพึงพอใจนักท่องเที่ยวพอใจในการประชาสัมพันธ์ขั้นตอนที่รวดเร็วไม่ยุ่งยาก แต่เจ้าหน้าที่ยังขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน ควรจัดอบรมเกี่ยวกับการให้บริการให้กับเจ้าหน้าที่เพิ่มเติม
3. ควรเพิ่มการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตลอดเวลาและระยะเวลาการเปิดให้บริการโดยการ จัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่น่าสนใจพร้อมโปรโมชั่นพิเศษเพื่อเป็นการเชิญชวนนักท่องเที่ยว
4. ควรมีการบูรณาการการทำงานของทุกหน่วยงาน ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาให้การท่องเที่ยวเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นสามารถความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างเต็มศักยภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2544). *หลักสถิติ* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กฤติยา เกิดผล และปรัชภรณ์ เศรษฐเสถียร. (2560). การพัฒนาระบบบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์โซ่อุปทานการท่องเที่ยว ในจังหวัดจันทบุรี. *วารสารวิจัยราชชมงคลกรุงเทพ*, 14(1), 112-124.
- ณัฐกฤติ นิธิประภา. (2564). *บทวิเคราะห์สถานการณ์ MSME สาขาท่องเที่ยวปี 2564 และแนวโน้มปี 2565*. ฝ่ายวิเคราะห์สถานการณ์และเตือนภัยทางเศรษฐกิจสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. สืบค้น 30 กันยายน 2564, จ ำ ก https://www.sme.go.th/upload/mod_download/download-20211012232619.pdf
- เถกิงศักดิ์ ชัยชาญ. (2556). *รายงานการวิจัยการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. นครราชสีมา: คลังปัญญา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

- ทิวาวรรณ ศิริเจริญ กัณหา. (2563). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาชุมชนบ้านห้วยหญ้าศรี้อ อำเภอโนนหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 10(3), 100-111.
- ทัศนีย์ สิริวิทยกุล. (2560). การจัดการโซ่อุปทานสำหรับการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 11(24), 101-114.
- สมชาย ชมภู่น้อย. (2560). *แนวทางการเพิ่มมูลค่าท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี*. สืบค้น 30 กันยายน 2564, จาก http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/8541e/%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%A1.pdf
- สากล จริยวิทยานนท์. (2542). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคม*. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานจังหวัดภูเก็ต กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด. (2559). *บรรยายสรุปข้อมูลจังหวัดภูเก็ต*. สืบค้น 30 กันยายน 2564 จาก https://www.phuket.go.th/webpk/file_data/intropk/dataPK59.pdf
- Best J. W. (1981). *Research in Education* (4th ed.). New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Cohen, J. (1988). *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences* (2nd ed.). Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 140, 44-53.